

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
Кафедра фізичної терапії та ерготерапії

ФІЗИЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ПРИ ПОРУШЕННЯХ
ДІЯЛЬНОСТІ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ
(назва навчальної дисципліни)

ПРОГРАМА
дисципліни спеціалізації
підготовки бакалаврів
(рівень вищої освіти)

галузь знань 22 Охорона здоров'я
(шифр і назва напрямку)

спеціальності 227 Фізична терапія та ерготерапія
(шифр і назва спеціальності)

Навчальна програма з дисципліни «Фізична реабілітація при порушеннях діяльності опорно-рухового апарату» для студентів спеціальності 227 фізична терапія та ерготерапія VII с. (денна форма навчання), IX-XI с. (заочна форма навчання)

Розробники: доцент, канд.з фіз.виховання і спорту Герцик А. М., доцент, канд.з фіз.виховання і спорту Тиравська О. І.

Навчальна програма затверджена на засіданні кафедри фізичної терапії та ерготерапії

Протокол від “29” серпня 2018 року № 1

Завідувач кафедри фізичної терапії та ерготерапії

(підпис)

(Мазепа М. А.)

(прізвище та ініціали)

Навчальна програма затверджена на засіданні Ради факультету спорту

Протокол від. “ ____ ” _____ 20__ року № ____

Голова _____
(підпис)

(_____)
(прізвище та ініціали)

Навчальна програма затверджена на засіданні Ради факультету ПК ПП ПЗО

Протокол від. “ ____ ” _____ 20__ року № ____

Голова _____
(підпис)

(_____)
(прізвище та ініціали)

© _____, 20__ рік

© _____, 20__ рік

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Фізична реабілітація при порушеннях діяльності опорно-рухового апарату» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів спеціальності 227 Фізична терапія та ерготерапія.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є засоби і методи фізичної реабілітації.

Міждисциплінарні зв'язки: дисципліна тісно пов'язана із іншими науками медико-біологічного циклу: анатомією, фізіологією, патологічною анатомією, патологічною фізіологією, біохімією, фізіотерапією, масажем, а також з теорією та методикою фізичного виховання, біомеханікою.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

Змістовий модуль 1. Остеокінематика. Артрокінематика. Біомеханічні властивості тканин.

Змістовий модуль 2. Створення, виконання та корекція програм фізичної реабілітації при порушеннях діяльності опорно-рухового апарату.

Змістовний модуль 3. Фізична реабілітація при травмах та захворюваннях опорно-рухового апарату.

Змістовний модуль 4. Ортопедичне фізичне обстеження.

Змістовий модуль 5. Ортопедичне фізичне обстеження (продовження).

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Фізична реабілітація при порушеннях діяльності опорно-рухового апарату» є набуття знань та практичних навичок для оцінки та корекції порушень діяльності опорно-рухового апарату.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Фізична реабілітація при порушеннях діяльності опорно-рухового апарату» є:

- набуття знань з анатомії, фізіології та біомеханіки для проведення оцінки і корекції порушень діяльності опорно-рухового апарату.
- вивчити основний зміст діяльності фахівця фізичної реабілітації по створенню, виконанню та корекції програм фізичної реабілітації при порушеннях опорно-рухового апарату.
- оволодіти методиками ортопедичного фізичного обстеження опорно-рухового апарату.
- вивчити особливості фізичної реабілітації при травмах та захворюваннях ОРА.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:
знати :

- основи біомеханіки, остеокінематики та артрокінематики для проведення оцінки і корекції діяльності опорно-рухового апарату.
- протипокази до фізичної реабілітації і розуміти причини виникнення несприятливих реакцій при проведенні фізичної реабілітації.
- принципи планування реабілітаційного процесу.
- особливості фізичної реабілітації на різних стадіях процесу загоєння.

вміти:

- описувати порушення діяльності опорно-рухового апарату та пояснити причину їх виникнення.
- проводити ортопедичне фізичне обстеження опорно-рухового апарату.
- складати та коригувати індивідуальні програми фізичної реабілітації.
- співпрацювати з іншими спеціалістами сфери охорони здоров'я і, при необхідності, родичами та близькими пацієнтів.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 135 годин/4,5 кредити ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Остеокінематика. Артрокінематика. Біомеханічні властивості тканин.

Класифікація суглобів та їх рух: типи класифікації синовіальних суглобів; остеокінематика; артрокінематика; поняття про щільноукладене положення суглоба; закон “опуклості-вгнутості”; додаткові рухи; суглобова гра” та її застосування в реабілітації.

Баланс обмінних процесів у суглобах: рухова активність та обмін речовин у суглобах; живлення суглобів; рівні розпаду тканин; рівні відтворення тканин.

Біомеханічні властивості тканин: типи сил, що діють на тіло або у його межах; склад і механічні функції тканин; біомеханічні властивості тканин; аналіз біомеханічних властивостей сухожиль і зв'язок; механізм пошкодження зв'язок і сухожиль.

Біомеханіка м'язових скорочень: момент сили, м'язове зусилля, м'язове скорочення; типи м'язових скорочень; поняття про підсумковий рух у суглобах; неврологічні фактори, що впливають на підсумковий рух у суглобах; м'язові фактори, що впливають на підсумковий рух у суглобах; співвідношення сили і довжини м'язів; співвідношення сили і швидкості скорочення м'язів.

Змістовий модуль 2. Створення, виконання та корекція програм фізичної реабілітації при порушеннях діяльності опорно-рухового апарату.

Обстеження у фізичній реабілітації: структура реабілітаційного процесу; зміст та складові реабілітаційного обстеження; спостереження в реабілітації; суб'єктивна оцінка стану пацієнта.

Об'єктивна оцінка стану пацієнта: загальні положення; поняття про інертні та скорочувальні структури; основні методи об'єктивного оцінювання.

Планування реабілітаційного процесу: поняття про реабілітаційний прогноз; поняття про реабілітаційну програму; визначення коротко- та довготермінових завдань реабілітації.

Фізична реабілітації на різних стадіях загоєння: підбір засобів фізичної реабілітації; особливості реабілітації на стадіях запалення, фібропластичній та ре моделювання.

Контроль у фізичній реабілітації: корекція реабілітаційної програми; завершення реабілітації; рухові діаграми.

Змістовий модуль 3. Фізична реабілітація при травмах та захворюваннях опорно-рухового апарату.

Фізична реабілітація при больовому синдромі: шкала болю; особливості застосування основних засобів і методів зменшення болю.

Фізична реабілітація при втраті амплітуди руху: класифікація та діагностика контрактур; особливості застосування основних засобів і методів відновлення амплітуди руху.

Фізична реабілітації при втраті силових якостей: особливості відновлення силових якостей у фізичній реабілітації; основні засоби та методи відновлення силових якостей.

Змістовний модуль 4. Ортопедичне фізичне обстеження.

Ортопедичне фізичне обстеження тулуба: шийна ділянка хребта; грудна клітка і грудна ділянка хребта; поперекова ділянка хребта; таз і крижова ділянка хребта.

Ортопедичне фізичне обстеження суглобів поясу верхніх кінцівок, плечового суглобу: суглоби поясу верхніх кінцівок; плечовий суглоб.

Змістовний модуль 5. Ортопедичне фізичне обстеження (продовження).

Ортопедичне фізичне обстеження периферійних суглобів: ліктьовий суглоб, кисть, кульшовий суглоб, колінний суглоб, гомілково-стопний суглоб.

Ортопедичне фізичне обстеження постави та ходи: постава, хода.

3. Рекомендована література

Основна:

1. Энока Р.М. Основы кинезиологии (перевод с английского). – К.: Олимпийская литература, 2000. – 399 с.
2. Букуп К. Клиническое исследование костей, суставов и мышц: пер. с англ. – М.: Мед.лит., 2008. – 320 с.
3. Мурза В.П. Фізична реабілітація: навч. посіб. Київ.: Орлан; 2004. 559 с.
4. Мухін В.М. Фізична реабілітація: Підруч. для студентів вищих навч. закладів фіз. виховання і спорту. – К.: Олімпійська література, 2005. – 471 с.
5. Скляренко Є.Т. Травматологія і ортопедія: Підруч. для студ. вищих мед. навч. закл. – К.: Здоров'я, 2005. – 384 с.
6. Руководство по реабилитации больных с двигательными нарушениями. Том I / Под. ред. А.Н. Беловой, О.Н. Щепетовой. – М.: Антидор, 1998.

Допоміжна:

1. Герцик А.М. Структура процедури обстеження опорно-рухового апарату у фізичній реабілітації // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: наукова монографія за редакцією проф. Єрмакова С.С. – Харків: ХДАДМ (ХХПІ), 2007. – № 9. – С.23-25.
2. Герцик А. М. Створення програм фізичної реабілітації/терапії при порушеннях діяльності опорно-рухового апарату / Андрій Герцик // Слобожанський науково-спортивний вісник. – Харків : ХДАФК, 2016. – № 6(56). – С. 37–45.
3. Герцик А. М. Пациент як підсистема фізичної реабілітації при порушеннях діяльності опорно-рухового апарату [Електронний ресурс] /

Андрій Герцик, Оксана Тиравська // Спортивна наука України. – 2016. – №3(73).Режим доступу:

4. Иваничев Г.А. Мануальная медицина: Учебное пособие. – М.: МЕДпресс-информ, 2003. – 486 с.
5. Маркс В.О. Ортопедическая диагностика: Руководство-справочник. – Таганрог: «Прогресс», 2001. – 512 с.
6. Олекса АП. Ортопедія. Тернопіль: ТДМУ; 2006. 528 с.
7. Шиян БМ. Теорія і методика фізичного виховання школярів: підруч. для студ. вищ. навч. закл. фіз. виховання і спорту. Ч. 1. Тернопіль: Навчальна книга-Богдан; 2004. 272 с.
8. Clarkson H., Gilevich G. Musculoskeletal Assessment: Joint Range of Motion and Manual Muscle Strength. – Baltimore: Williams and Wilkins, 1989. – 366 p.
9. Kendal F., McCreary E. Muscle Testing and Function. – 4th. – Baltimore: Williams and Wilkins, 1993.
10. Kisner C, Colby LA Therapeutic exercise: foundations and techniques. 6th ed. Philadelphia, PA: F.A. Davis; 2012. 1024 p.
11. Magee D. Orthopedic Physical Assessment. – 3rd ed. – Philadelphia: W.B. Saunders Company, 1997.
12. O'Sullivan S., Schmitz T. Physical Rehabilitation: Assessment and Treatment. – 4th ed. – Philadelphia: F.A. Davis, 2000. 687 p.

Методи контролю

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять в письмовій та усній формах.

1. Опитування.
2. Перевірка завдань для самостійної роботи.
3. Перевірка матеріалів самопідготовки.
4. Виконання завдань практичних занять.

Підсумковий контроль – іспит (VII семестр – денна форма; XI семестр – заочна форма навчання).

Екзаменаційні вимоги

1. Типи класифікації синовіальних суглобів
2. Остеокінематика
3. Артродінеміка
4. Поняття про щільноукладене положення суглоба
5. Закон “опуклості-вгнутості”
6. Додаткові рухи
7. ”Суглобова гра” та її застосування в реабілітації
8. Рухова активність та обмін речовин у суглобах
9. Живлення суглобів
10. Рівні розпаду тканин
11. Рівні відтворення тканин

12. Типи сил, що діють на тіло або у його межах
13. Склад і механічні функції тканин
14. Біомеханічні властивості тканин
15. Аналіз біомеханічних властивостей сухожиль і зв'язок
16. Механізм пошкодження зв'язок і сухожиль
17. Момент сили, м'язове зусилля, м'язове скорочення
18. Типи м'язових скорочень
19. Поняття про підсумковий рух у суглобах
20. Неврологічні фактори, що впливають на підсумковий рух у суглобах
21. М'язові фактори, що впливають на підсумковий рух у суглобах
22. Співвідношення сили і довжини м'язів
23. Співвідношення сили і швидкості скорочення м'язів
24. Обстеження у фізичній реабілітації
25. Структура реабілітаційного процесу
26. Зміст та складові реабілітаційного обстеження
27. Спостереження в реабілітації
28. Суб'єктивна оцінка стану пацієнта
29. Об'єктивна оцінка стану пацієнта
30. Поняття про інертні та скорочувальні структури
31. Основні методи об'єктивного оцінювання.
32. Планування реабілітаційного процесу
33. Поняття про реабілітаційний прогноз
34. Поняття про реабілітаційну програму
35. Визначення коротко- та довготермінових завдань реабілітації
36. Підбір засобів фізичної реабілітації
37. Особливості реабілітації на різних стадіях загоєння
38. Контроль у фізичній реабілітації
39. Корекція реабілітаційної програми
40. Завершення реабілітації
41. Фізична реабілітація при больовому синдромі
42. Шкала болю
43. Фізична реабілітація при втраті амплітуди руху
44. Класифікація та діагностика контрактур
45. Особливості застосування основних засобів і методів відновлення амплітуди руху
46. Фізична реабілітації при втраті силових якостей
47. Особливості відновлення силових якостей у фізичній реабілітації
48. Основні засоби та методи відновлення силових якостей
49. Лікування та реабілітація при пошкодженнях м'язових тканин
50. Фізична реабілітація при захворюваннях суглобів
51. Артрити і остеоартрити
52. Біомеханічні властивості і живлення суглобового хряща
53. Фізична реабілітація при остеоартриті
54. Фізична реабілітація при ампутаціях
55. Визначення, причини ампутацій, фактори ризику
56. Рівні ампутацій
57. Медичні та біомеханічні проблеми, пов'язані з ампутаціями

58. Етапи реабiлітаційної програми при ампутаціях

59. Анатомо-біомеханічні особливості хребта

60. Етіологія, патогенез та клінічні прояви дегенеративно-дистрофічних захворювань хребта.

61. Фізична реабiлітація при дегенеративно-дистрофічних захворюваннях хребта.